

MILITARY AFFAIRS AND NATIONAL SECURITY

 DOI 10.51582/interconf.19-20.02.2023.056

Деякі аспекти визначення ролі і місця безпеки дій в системі забезпечення військових частин (підрозділів)

**Зміївський Геннадій Анатолійович¹,
Пугач Вячеслав Вікторович²,
Чепурний В'ячеслав Петрович³**

¹ старший викладач кафедри підготовки офіцерів запасу;
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого; Україна

² викладач кафедри загальновійськових дисциплін;
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого; Україна

³ старший викладач кафедри загальновійськових дисциплін;
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого; Україна

Анотація.

Проводиться аналіз визначення, мети, завдань безпеки дій військових частин (підрозділів). Обґрунтовується її спрямованість на забезпечення військових (частин) підрозділів. Розкривається взаємозв'язок між загрозами, які можуть впливати на сили і засоби, та завданнями безпеки дій. На основі проведеного аналізу визначається роль і місце безпеки дій в системі забезпечення військових частин (підрозділів).

Ключові слова:

безпека дій
підтримка
система забезпечення
спостереження
охорона
прикриття
безпека району

MILITARY AFFAIRS AND NATIONAL SECURITY

У зв'язку із запровадженням стандартів та керівних документів НАТО у діяльність Збройних Сил України змінюється й термінологія воєнного мистецтва. Так, замість раніше вживаного терміну «бойове забезпечення», в ужиток входить термін «підтримка військових частин (підрозділів)».

У відповідності до останніх військових керівних документів [1, 2] підтримка військових частин (підрозділів) визначається як комплекс взаємопов'язаних організаційних і практичних заходів, які здійснюються для створення сприятливих умов для забезпечення успішної підготовки і ефективного застосування сил і засобів, озброєння і військової техніки та збереження їхньої боєздатності під час виконання визначених завдань. Вона є одним із видів забезпечення частин (підрозділів).

Підтримка військових частин (підрозділів) організовується за видами:

- радіоелектронна боротьба;
- інженерна підтримка;
- топогеодезична та навігаційна підтримка;
- гідрометеорологічна (метеорологічна) підтримка;
- хімічний, біологічний, радіологічний, ядерний захист.

Такі визначення і зміст підтримки військових частин (підрозділів), очевидно, продиктовані організаційною структурою Сил підтримки Збройних Сил України як окремого роду сил: Командування Сил підтримки Збройних сил України; війська радіоелектронної боротьби; інженерні війська; війська радіаційного, хімічного та біологічного захисту; військово-топографічна служба; гідрометеорологічна служба.

Військові частини сил підтримки а також механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України у своєму складі мають підрозділи цих же родів сил підтримки [3].

Але, виходячи з визначення підтримки військових частин (підрозділів), постає питання щодо можливості створення максимально сприятливих умов для забезпечення успішної підготовки і ефективного застосування сил і засобів, озброєння і військової техніки та збереження їхньої боєздатності під час виконання визначених завдань без такого виду підтримки як безпека дій (у минулому охорона). В окремих військових керівних документах поняття безпеки дій взагалі

MILITARY AFFAIRS AND NATIONAL SECURITY

відсутнє [1], в інших воно викладене окремим розділом і в систему забезпечення не входить [4], або ж трактується як застарілий термін «охорона» в системі бойового забезпечення [5, 6].

На думку авторів, таке становище могло виникнути тому, що заходи безпеки дій проводяться безпосередньо військовими частинами (підрозділами) родів військ, а не сил підтримки. А, разом з тим, досвід війни Росії проти України показує те, що безпека має важливе значення для забезпечення дій військових частин (підрозділів).

Отже, метою статті є визначення ролі і місця безпеки дій в системі забезпечення механізованих і танкових військових частин (підрозділів) Сухопутних військ Збройних Сил України (далі – військових частин (підрозділів)).

Безпека дій – комплекс заходів, спрямованих на недопущення проникнення розвідки противника у район дій (розташування) своїх підрозділів, виключення раптового нападу на них наземного противника, його десантів, диверсійно-розвідувальних груп і забезпечення підрозділам військової частини часу і вигідних умов для розгортання і вступу у бій [2, 4].

Як видно з даного визначення, усі заходи безпеки дій спрямовані саме на виконання заходів підтримки щодо створення сприятливих умов для забезпечення успішної підготовки і ефективного застосування сил і засобів, озброєння і військової техніки. Унеможливлення проникнення розвідки противника у район дій (розташування) своїх підрозділів та виключення раптового нападу наземного противника сприяє створення цих умов.

Забезпечення безпеки дій здійснюється з метою своєчасного виявлення і отримання достовірної інформації про дії противника, збереження боєздатності основних сил і засобів військової частини (підрозділу), забезпечення часу, простору для маневру і вигідних умов для їх ефективного використання. Сили і засоби військової частини (підрозділу), які призначені для забезпечення безпеки дій, надають інформацію про розміщення, склад, переміщення військ противника, включаючи інформацію про місцевість і населення в районі виконання завдань [4].

Забезпечення безпеки дій передбачає:

MILITARY AFFAIRS AND NATIONAL SECURITY

- своєчасне виявлення і надання достовірної інформації про загрози;
- забезпечення необхідного часу для реагування на загрози і простору для маневру основним силам;
- орієнтування на безпеку основних сил, районів або об'єктів;
- ведення безперервної розвідки;
- підтримання постійного контакту з противником.

У меті забезпечення безпеки дій чітко проглядається відповідність функції щодо збереження боєздатності основних сил і засобів військової частини (підрозділу) аналогічній функції з підтримки військових частин (підрозділів). Тобто, ця функція безпеки дій направлена на забезпечення виконання відповідної функції підтримки.

У свою чергу підтверджують спрямованість на забезпечення підтримки військових частин (підрозділів) і завдання, які покладаються на безпеку дій:

- спостереження;
- охорона;
- прикриття;
- безпека району;
- охорона окремих об'єктів (локальна охорона).

Спостереження, охорона і прикриття відносяться до завдань, що виконуються силами безпеки. Для цього, як правило, командир військової частини визначає зону безпеки (смугу охорони), в якій сили безпеки виконують завдання.

Спостереження забезпечує своєчасне виявлення і надання достовірної інформації про противника.

Охорона здійснюється для виявлення і отримання достовірної інформації про дії противника, забезпечення часу, недопущення проникнення розвідки противника, раптового нападу наземного противника та ураження вогнем прямою наводкою сил, що охороняються.

Загальна та безпосередня охорона організовується штабом бригади (начальником розвідки) та командирами визначених підрозділів.

Прикриття організується, як правило, для захисту основних сил. Сили безпеки, що здійснюють прикриття, здатні виконувати завдання самостійно. Для здійснення прикриття від військової частини може призначатися підрозділ із засобами посилення.

MILITARY AFFAIRS AND NATIONAL SECURITY

Безпека району забезпечує захист сил, об'єктів, маршрутів і дій у певному районі (секторі). Об'єктами для захисту можуть бути частина основних сил або частина критичної інфраструктури району. Підрозділи бригади можуть залучатися до ізоляції району дій, охорони населених пунктів і прилеглих територій, встановлення коридорів руху, охорони ліній зв'язку, конвоїв, охорони мостів та інших ключових об'єктів інфраструктури.

Охорона окремих об'єктів (локальна охорона) організується для запобігання впливу противника на об'єкти, що розміщуються всередині району дій. Локальна охорона спрямована на забезпечення безпеки об'єктів основних сил (командні пункти, вогневі позиції артилерії), районів зосередження резервів, сил підтримки (склади) та критичних об'єктів інфраструктури.

Виконання цих завдань дозволяє виключити або знизити загрози, які можуть впливати на основні сили військових частин (підрозділів), а відповідно й збільшити ступінь досягнення мети підтримки.

Таким чином, виходячи з аналізу визначення, мети, завдань безпеки дій, встановлено її спрямованість на забезпечення заходів підтримки військових частин (підрозділів). Тому, в системі забезпечення безпека дій повинна займати місце саме як вид підтримки військових частин (підрозділів). Це дозволить мати єдине тлумачення цього питання та упорядкувати підходи при виданні військових керівних документів для різних родів військ Сухопутних військ Збройних Сил України.

References:

- [1] Доктрина «Участі у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки»: військова керівна публікація військовим організаційним структурам з участі у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки. – Київ: Командування об'єднаних сил Збройних Сил України, 2021. 76 с.
- [2] Словник військових термінів та скорочень (аббревіатур): військова керівна публікація загального застосування J-структурами Генерального штабу Збройних Сил України. – Київ: Воєнно-наукове управління Генерального штабу Збройних Сил України, 2020. 60 с.
- [3] Доктрина «Сухопутні війська Збройних Сил України»: військова керівна публікація військовим організаційним структурам про Сухопутні війська Збройних Сил України. – Київ: Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2020. 52 с.
- [4] Тимчасовий бойовий статут механізованих військ Сухопутних військ Збройних Сил України, частина 1 (бригада): бойова публікація

MILITARY AFFAIRS AND NATIONAL SECURITY

- командирам військових частин під час підготовки і ведення бойових дій тактичного рівня. – Київ: Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2021. 116 с.
- [5] Бойовий статут Сухопутних військ «Артилерія Збройних Сил України, частина II (дивізіон, батарея, взвод, гармата)»: бойова публікація командирам артилерійських підрозділів з порядку підготовки та ведення бойових дій. – Київ: Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2021. 76 с.
- [6] Бойовий статут Сухопутних військ «Війська протиповітряної оборони Сухопутних військ Збройних Сил України»: бойова публікація військовим організаційним структурам з порядку організації протиповітряної оборони Сухопутних військ – Київ: Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2021. 138 с.